

ks. Eugeniusz Ziemann SCJ

OJCIEC JAN LEON DEHON PROROKIEM WSPÓŁCZESNOŚCI

Czcigodny sługa Boży ojciec Jan Leon Dehon, założyciel Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego, zakończył swoją ziemską misję 12 sierpnia 1925 roku w Brukseli, przekazując ją swoim synom duchowym, aby darowany przez niego Kościołowi i światu charyzmat i duchowość były realizowane we współczesności. To sprawia, że czcigodni słudzy Boży, błogosławieni i święci, chociaż historycznie odlegli, stają się bliscy naszym czasom przez aktualność ewangelicznego stylu życia. Do ich grona zlicza się ojca Jana Leona Dehona, proroka miłości i wynagrodzenia, sprawiedliwości społecznej i królestwa Serca Jezusowego.

1. Rys biograficzny

Ojciec Leon Dehon, w życiu zakonnym Jan od Serca Jezusa, żył i działał na przełomie XIX i XX wieku we Francji. W tym okresie państwo i Kościół, a także ówczesna Europa boleśnie doświadczały skutków rewolucji francuskiej. Rozwój idei opartych na humanizmie ateistycznym i antyklerykalnym, a także konflikt Kościoła z ówczesną kulturą i filozofią o koncepcję człowieka – zwłaszcza jego przeznaczenie – angażował ludzi zamożnych o nastawieniu antyreligijnym i antyklerykalnym oraz klasę robotniczą walczącą na bazie ateistycznego socjalizmu materialistycznego o sprawiedliwe prawa społeczne¹. Aristokratyczne środowisko rodzinne, w którym przyszedł na świat Dehon, było zderzeniem obojętności religijnej

¹ Por. G. Manzoni, *Leone Dehon e il suo messaggio*, Bolgna 1989, s. 20-23.

ojca z żarliwą wiarą matki. Pod jej wpływem, przez kształtowanie dziecięcej wiary i pobożności, zrodziło się jego powołanie do głębszego życia religijnego, nabierając dojrzałego kształtu w okresie szkoły średniej w Hazebrouck. Tam zapragnął całkowicie poświęcić się zbawczej miłości i ofierze, wspierany przez swych kierowników duchowych. Pomocą służyła mu także lektura *Podręcznika pobożności dla czcicieli Serca Jezusowego, Wprowadzenia do życia pobożnego* św. Franciszka Salezego i *Naśladowania Chrystusa* Tomasza à Kempis, darowanych przez matkę. Rozwój wiary i cnót chrześcijańskich, a przede wszystkim umiłowanie Chrystusa czyniły go wrażliwym na problemy społeczne, co wpłynęło na jego zaangażowanie w Sodalicję Marianską i Konferencję św. Wincentego à Paulo. Zasiane w nim ziarno powołania kapłańskiego zakiełkowało w wigilijną noc Bożego Narodzenia 1856 roku, kiedy wyrażnie usłyszał głos powołania w kościele Kapucynów. To wydarzenie, mimo trudności ze strony najbliższych, kierowało jego dalszym postępowaniem, zmierzającym ku kapłaństwu.

W 1859 roku Leon, będąc studentem wydziału prawa na Sorbonie, zamieszkał w pobliżu kościoła Saint Suplice. Tutaj, dzięki sulpicjanom, zapoznał się z ideałami *école française* kard. Pierre'a de Bérulle'a, propagującymi zjednoczenie z Chrystusem i Jego adorację głównie w misterium Wcielenia. W tej opcji kształtował on nie tylko swoją religijność i pobożność wyniesioną z domu rodzinnego i kolegium w Hazebrouck, lecz również uwrażliwił się na panujące zło i niesprawiedliwość społeczną, które istniały w strukturach polityczno-ekonomicznych. Odpowiedzią Dehona na dostrzeżone zjawiska było zaangażowanie – pod kierunkiem kierownika duchowego ks. Prévêla (sulpicianina) – w Bractwo Nauki Chrześcijańskiej, Koło Katolickie i Konferencję św. Wincentego à Paulo, gdzie konfrontował osobistą żarliwość religijną z duchowością ukierunkowaną na postrzeganie i przeżywanie życia ludzkiego w opcji misterium miłości Chrystusa i stanów Jego życia. Niewątpliwie taka symbioza umacniała młodego Leona w powołaniu kapłańskim

i misyjnym, którego realizacja została ostatecznie podjęta w czasie podróży bliskowschodniej, zakończonej pobylem w Ziemi Świętej².

Rozpoczęte w 1865 roku studia filozoficzno-teologiczne we Francuskim Seminarium św. Klary w Rzymie, a przede wszystkim formacja duchowa bazująca na pismach Franciszka Liebermanna³ odkryły przed młodym klerykiem głębię duchowości *école française*, a zwłaszcza jej kapłański rys w ujęciu Jana Jakuba Olieria i Jana Eudesa, będącego także propagatorem kultu Serca Jezusowego w duchu objawień z Paray-le-Monial. Dla Dehona misja Chrystusa, zapoczątkowana przez Wcielenie, została zwieńczona męką, śmiercią i zmartwychwstaniem. Dlatego jej ofiarniczy charakter na tyle posiada dla człowieka wymiar zbawczy, na ile podejmuje on w swoim życiu wolę bezgranicznego powierzenia się Bogu przez dyspozycyjność woli, wynagrodzenie i służebną postawę wobec bliźnich. Konsekwencja takiego życia duchowego zyskiwała dojrzały kształt kapłański w dewizie życiowej Leona Dehona za wzorem Chrystusowego *Ecce venio* (por. Hbr 10,7), podkreślającej ideał żerty ofiarnej składanej przez człowieka z miłości Bogu w całkowitej obłacji, dla Jego chwały i wynagrodzenia w Sercu Jezusa. Rozpalając w sobie kapłański charyzmat, Dehon katechizował ubogich Rzymu, działał jako prezes w Kole Nauki Chrześcijańskiej, a także był członkiem Trzeciego Zakonu św. Franciszka.

Ważnym wydarzeniem, które kształtowało duchowość kapłańską ks. Dehona, był I Sobór Watykański. Już jako kapłan, jeszcze będąc studentem teologii i prawa, uczestniczył w jego obradach jako stenograf. W 1871 roku powrócił do Francji, gdzie w diecezji Soissons podjął pracę w parafii Saint Quentin. W zderzeniu ze złożoną rzeczywistością społeczno-religijną parafii, a zwłaszcza nędzą moralną i ekonomiczną robotników doszedł do wniosku o niewy-

² Por. K. Klauza, *Ojciec Leon Jan Dehon założyciel zgromadzenia Księży Sercanów*, Warszawa 1995, s. 5-8.

³ Por. E. Ziemann, *Liebermann François Marie Paul*, w: E. Ziemann (red.), *Encyklopedia Katolicka*, t. 10, Lublin 2004, kol. 966-967.

starczalności ukazywania człowiekowi jedynie drogi do szczęścia nadprzyrodzonego, lecz także konieczności udzielania mu pomocy w sprawach doczesnych. Pomogło mu w tym zdobyte wykształcenie: doktoraty z prawa cywilnego, kościelnego, teologii i filozofii, a także rozległa wiedza z zakresu ekonomii politycznej i socjologii. Pierwszoplanowym polem jego pracy były dzieci i młodzież z zaniedbanych rodzin robotniczych oraz przyszli przedsiębiorcy. Dla robotników założył Patronat św. Józefa, Katolickie Koło Robotnicze i Koło Studiów Religijno-Społecznych, aby wskazywać na wartości chrześcijańskie na tle szerzącego się zła moralnego w świecie, a także na sposób przeciwstawiania się niesprawiedliwości społecznej na bazie społecznego nauczania Kościoła. Te zabiegi jednak były niewystarczające. Konieczna była też formacja duchowieństwa diecezjalnego, ograniczającego swoją działalność duszpasterską jedynie do „zakrystii”. W tym celu powołał oratorium kapłańskie, wydawał pismo „Etudes ecclesiastiques sur les devoirs du sacerdoce et du ministre pastoral”, założył Diecezjalne Biuro Stowarzyszeń Robotniczych dla społecznej formacji duchowieństwa i koordynacji powstających organizacji robotniczych, a także był uczestnikiem i organizatorem kongresów społecznych z udziałem przedsiębiorców i robotników⁴.

Potrzebne i pożyteczne inicjatywy podejmowane przez ks. Dehona nie wyczerpywały jednak jego aspiracji. Widział bowiem pełną realizację swojego kapłaństwa w życiu zakonnym. Jego ideał kapłaństwa zakonnego nie mógł się jednak zrealizować u sulpicianów, duchaczy czy też asumpcjonistów, prowadzących szeroką działalność społeczną i apostołską przez prasę, nauczanie młodzieży i misje, do których początkowo zamierzał wstąpić, ponieważ nie utożsamiał się do końca z ich charyzmatem. W tym celu założył w Saint-Quentin w 1878 roku Zgromadzenie Księży Najświętszego Serca Jezusowego (do 1883 roku pod nazwą Zgromadzenie Oblatów Serca Jezusowego), inspirowane duchowością Zgromadzenia Służebnic Serca Je-

⁴ Por. K. Klauza, *Ojciec Leon Jan Dehon*, dz. cyt., s. 9-16.

zusowego. Ideą przewodnią zgromadzenia było całkowite oddanie się Sercu Jezusowemu w duchu miłości i wynagrodzenia za grzechy ludzkie. Wynagrodzenie to miało się wyrażać nie tylko w adoracji eucharystycznej (wymiar kontemplacyjny), ale też w posłudze najbardziej potrzebującym (czynne życie apostołskie). Idąc za wskazaniami papieża Leona XIII, o. Dehon kontynuował profesjonalnie prowadzony apostołat społeczny oraz misje *ad gentes*, jak również formację duchowo-kulturalną i pastoralno-społeczną duchowieństwa. Biorąc pod uwagę fakt, iż przeżywał on swoje kapłaństwo w nurcie duchowości berulliańskiej, Wcielone Słowo w misterium Jego Serca stawało się kluczem do rozwiązania istniejących problemów społecznych. Stąd zrodziła się idea propagowania społecznego królestwa Serca Jezusowego w duszach przez rozpalać miłości do Chrystusa oraz w społeczeństwach przez zaangażowanie w budowę królestwa Bożego opartego na sprawiedliwości, miłości i miłosierdziu wobec cierpiących i poniżanych oraz współdziałanie z Kościołem w celu afirmacji Boga w strukturach społecznych. Społeczne królestwo Serca Jezusowego nie było zatem partią polityczną, lecz ruchem propagującym solidarność międzyludzką, sprawiedliwość oraz przywrócenie Kościołowi utraconego autorytetu społecznego, koniecznego do wprowadzania w świecie królestwa miłości, sprawiedliwości i pokoju. Chodziło tu głównie o dotarcie do ludzi obojętnych, a nawet wrogo ustosunkowanych do Kościoła. Organem propagującym społeczne królestwo Serca Jezusowego było wydawane przez o. Dehona „Le Règne du Coeur de Jésus dans les âmes et dans les sociétés”, a potwierdzeniem trafności charyzmatu i jego duchowości kapłańskiej były encykliki Leona XIII *Rerum novarum* (1891) oraz *Annum sacrum* (1889). Syntezę swojej duchowości kapłańskiej i zakonnej głęboko osadzonej w *école française* pozostawił o. Dehon w *Dyrektorium duchowym*.

2. Serce Jezusa wyrazem Wcielonego Słowa

Skupienie uwagi na Sercu Jezusa, jako szczególnej manifestacji Wcielonego Słowa, stanowi centrum duchowości o. Dehona. Jej ak-

tualność teologiczna ma swoje odbicie w posoborowej chrystologii, która w dużej mierze powróciła do biblijno-patrystycznego ujęcia misterium Chrystusa. Odnowione *Konstytucje* Księży Sercanów⁵, zgodne z tym nurtem, w samym centrum egzystencji zbawczej człowieka stawiają Serce Jezusa. Plan miłości Boga, jeszcze przed stworzeniem świata (por. Ef 1,3-14), przewidywał posłanie Syna jako odkupieńczej ofiary (Rz 8,32), aby uczynić Go przez wskrzeszenie z martwych Panem i Sercem ludzkości i świata oraz nadzieją zbawienia. Określenie „Serce ludzkości” wskazuje na solidarność Chrystusa ze stworzeniem, a zwłaszcza z każdym człowiekiem, bo z „Serca Chrystusa, otwartego na krzyżu, rodzi się człowiek o nowym sercu, ożywiony przez Ducha Świętego i zjednoczony z braćmi we wspólnocie miłości, którą jest Kościół”⁶. Nowe narodzenie człowieka zapowiedział Jezus w dialogu z Nikodemem (por. J 3,3.5), a dopełnił je na krzyżu w przebitym boku, z którego wypłynęła krew i woda (J 19,34) – znaki darów Ducha Świętego, chrztu, Kościoła, a także narodzin w Kościele każdego człowieka. Kontemplowanie przebitego boku i otwartego Serca Jezusa prowadzi sercanina do Jego miłości, będącej darem stwarzającym na nowo człowieka według planu Bożego, a także utwierdzeniem w powołaniu, które włącza w zbawczą miłość, by za wzorem Chrystusa oddać się braciom⁷. Jego miłość, przejaw synowskiego posłuszeństwa Ojcu, stała się źródłem zbawienia. Tymczasem człowiek – zwłaszcza poświęcony Bogu – odrzuca tę miłość zarówno na płaszczyźnie osobistej, jak i społecznej przez zło istniejące w społeczeństwie. Dlatego sercanin, odpowiadając na miłość Chrystusa, jest zobowiązany o niej

⁵ Nazwa ta przyjęła się w Polsce. Na Zachodzie zaś są znani jako Padri Dehoniani (Włochy) lub Padres Reparadores (Hiszpania).

⁶ *Reguła Życia Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego, Konstytucje i Dyrektorium generalne* (dalej: RŻ), Rzym 2009, 3, 19; por. G. Manzoni, *Come in uno specchio. Conferenze sulle costituzioni*, „Studia Dehoniana” 32(1992), s. 110-112; tenże, *Oblati-SCJ. Commento ai nn. 1-85 delle costituzioni*, „Studia Dehoniana” 26(1991), s. 18-19, 68-70.

⁷ Por. RŻ 21; G. Manzoni, *Oblati*, dz. cyt., s. 74-78.

świadczyć, by doprowadzić do jedności – *sint unum* – pomiędzy osobami i grupami. Szczególnym znakiem percepcji tej miłości jest życie wspólnotowe, stanowiące ognisko wartości ewangelicznych w każdym przejawie otwartości na potrzeby bliźnich i okazywanej gościnności.

Konstytucje sercańskie zachęcają, by rozważać miłość Chrystusa nie tylko w słuchaniu słowa Bożego, ale przede wszystkim w tajemnicach Jego życia i w życiu innych ludzi⁸. W opcji Jezusowego Serca w *Konstytucjach* pojawia się również zagadnienie ofiary, którą Syn Boży złożył swemu Ojcu. Kapłan wezwany jest do codziennego uczestnictwa wraz z Chrystusem w ofierze Nowego Przymierza i włączania w nią duchowej ofiary własnego życia: „A zatem proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu przyjemną, jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej” (Rz 12,1). Eucharystia bowiem staje się źródłem i szczytem chrześcijańskiego życia. Jej sprawowanie uobecnia pamiątkę śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, a także staje się uprzywielejewanym wyrazem wiary i manifestacją powołania kapłańskiego kształtowanego według Serca Jezusowego. Eucharystia jest testamentem miłości Chrystusa wydającego się wciąż na ofiarę, by głosić światu nadzieję i wywierać wpływ na egzystencjalną płaszczyznę życia ludzkiego. Ponadto uświadamia kapłanowi, iż jej sprawowanie dokonuje się zawsze w zjednoczeniu z Kościołem, Chrystus zaś poświęca człowieka Bogu i posyła go na świat w służbie Ewangelii. Ścisły związek z Ofiarą Eucharystyczną ma adoracja. W czasie jej trwania należy rozważać bogactwo tajemnicy wiary odnoszącej się do Ciała i Krwi Zbawiciela jako pokarmu życia wiecznego, przemieniającego już w wymiarze doczesnym życie człowieka. Dzięki adoracji eucharystycznej bowiem pogłębia się zjednoczenie z ofiarą Chrystusa w dziele wynagrodzenia i jednania ludzi z Bogiem. A zatem kapłański kult Eucharystii wychyla na miłość i wierność Chry-

⁸ Por. RŻ 3-4, 43, 63, 68, 77; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 18-24, 190-192, 279-283, 303-305, 340-345.

stusa obecnego w świecie, a zjednoczenie z Nim w dziękczynieniu jest służbą na rzecz realizacji przymierza Boga ze swoim ludem oraz drogą do zjednoczenia i jedności wszystkich ludzi: „Ponieważ jeden jest chleb, przeto my, liczni, tworzymy jedno Ciała. Wszyscy bowiem bierzemy z tego samego chleba” (1 Kor 10,17)⁹.

3. Rola Ducha Świętego i Maryi

O aktualności duchowości o. Dehona świadczy ukazanie w odnowionych *Konstytucjach* roli i misji Ducha Świętego. Nowy człowiek, rodzący się w otwartym Sercu Jezusa, jest ożywiony przez Ducha Świętego, aby żyć we wspólnocie miłości m.in. darem wiary, która umacnia nadzieję i skłania do naśladowania Chrystusa. Wyzwania współczesnego świata domagają się potwierdzenia osobistej wiary przeżywanej w miłości. Tylko dzięki Duchowi Świętemu człowiek jest w stanie wyznać wiarę w Jezusa: „Nikt nie może powiedzieć bez pomocy Ducha Świętego «Panem jest Jezus»” (1 Kor 12,3), a także przybliżać się do Jego misterium, będącego niewyczerpanym bogactwem, zwłaszcza w kontekście wynagrodzenia. *Konstytucje* podkreślają, iż wynagrodzenie jest przyjęciem Ducha Świętego (por. 1 Tes 4,8), odpowiedzią na miłość Chrystusa, zjednoczeniem z Jego miłością ku Ojcu i współpracą z Jego zbawczym dziełem. Dlatego trzeba być uważnym na natchnienia, które Duch Święty kieruje do człowieka zarówno w słowie Bożym proklamowanym w Kościele, jak i przez wydarzenia codziennego życia¹⁰.

Ważne zadanie w duchowości o. Dehona – aktualnie praktykowanej w Zgromadzeniu Księży Najświętszego Serca Jezusowego – pełni Maryja. Jej Boże macierzyństwo stało się bowiem kluczem poznania zarówno Jej życia ludzkiego, jak i nadprzyrodzonego. Będąc Matką Wcielonego Słowa, ściśle się zjednoczyła w swoim *Ecce Ancilla* ze zbawczym dziełem Syna, przyjmując tytuł Matki Kościo-

⁹ Por. RŻ 80-83; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 359-388.

¹⁰ Por. RŻ 3, 9, 23, 57; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 19, 39-42, 86-92, 252-257.

ła. W swym macierzyństwie Maryja nie tylko wstawia się za kapłanami, lecz także towarzyszy wszystkim, którzy są zaangażowani w misję apostolską zmierzającą do odrodzenia ludzkości. Dyspozycyjność Maryi – *Ecce Ancilla* – staje się wzorem dla kapłanów, zwłaszcza dla ich dyspozycyjności w wierze. Dlatego ważnym elementem duchowości kapłańskiej jest modlitwa zanoszona do Maryi oraz oddawanie Jej czci zgodnie ze wskazaniem Kościoła¹¹.

4. Znaczenie życia duchowego

Według odnowionych *Konstytucji* aktualność duchowości o. Dehona polega na kształtowaniu w sobie życia duchowego. Spośród wielu elementów mających fundamentalne znaczenie w tym procesie na czoło wysuwa się praktykowanie modlitwy i miłości, uległość w dyspozycyjności, przyłgnięcie do Serca Jezusowego oraz obłacja z samego siebie. Chrystus często zachęcał do modlitwy swoich uczniów: „Czuwajcie i módlcie się, abyście nie ulegli pokusie” (Mt 26,41), „Powiedział im też przypowieść, że zawsze powinni się modlić i nie ustawać” (Łk 18,1). Po Pięćdziesiątnicy ich modlitwa nie była jedynie naturalnym wysiłkiem człowieka w nawiązaniu kontaktu z Bogiem, ale nadprzyrodzonym wznoszeniem duszy ku Niemu. Dlatego sercanin otwarty na działanie Ducha Świętego jest świadomy, iż to On modli się w nim, zaradzając ludzkiej słabości (por. Rz 8,14-15). Modlitwa bowiem jest wielbieniem Syna i adorowaniem Ojca, który wciąż dokonuje zbawczego dzieła, zlecając kapłanom posługę jednania (por. 2 Kor 5,18). Co więcej, modlitwa przybliży do Jezusa, otwiera na Jego misję oraz zacieśnia więzy międzyludzkie. Brak ducha modlitwy powoduje utratę sensu modlitwy osobistej, a brak modlitwy wspólnotowej sprawia, iż gaśnie wspólnota wiary. Dlatego w życiu kapłana nie może zabraknąć modlitwy zarówno osobistej, jak i wspólnotowej, określonej formą i czasem. Odnosi się to głównie do liturgicznej modlitwy Kościoła – jutrzni i nieszporów. Jezus znajdował czas na rozmowę z Ojcem, a zatem

¹¹ Por. RŻ 85; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 394-408.

potrzeba, aby osoba poświęcona Bogu przeznaczyła odpowiednie chwile w ciągu dnia na milczenie i samotność w celu odnawiania zażyłości z Chrystusem na modlitwie¹².

Wraz z modlitwą ważną rolę w kształtowaniu życia duchowego pełni miłość. Dla o. Dehona doskonałym jej wyrazem i czynną obecnością w życiu jest otwarty bok i przebite Serce Jezusa. W miłości przyjęta przez Niego śmierć stanowiła najwyższy dar, jaki złożył On ze swego życia w służbie człowiekowi. Jak podkreślają *Konstytucje*, sercanin, wierny słuchaniu Słowa i dzieleniu Chleba, winien coraz bardziej odkrywać Chrystusa w misterium Serca, głosząc Jego miłość przekraczającą zdolności ludzkiej wiedzy i poznania (por. Ef 3,17-19). Miłość sercanina zatem obejmuje wszystkich ludzi, szczególnie zaś pogardzanych i cierpiących. Jej autentyczność weryfikuje się w czynie i prawdzie. Dlatego *Konstytucje* zalecają, aby sercanin w kontemplacji Serca Jezusa – uprzywilejowanym symbolu miłości – utwierdzał się w powołaniu, które włącza go w zbawczą miłość przez oddanie się braciom z Chrystusem i za Jego wzorem¹³.

Z miłością nierozdzielnie jest związana dyspozycyjność manifestowana w posłuszeństwie. Chrystus w *Ecce venio* zawierzył swoją wolę Ojcu. Jego postawa uległości była całkowicie zaangażowana w realizację zbawczego dzieła: „Moim pokarmem jest wypełniać wolę Tego, który mnie posłał, i wykonać Jego dzieło” (J 4,34). Otóż, uległość sercanina wobec woli Bożej, na wzór Jezusa, dokonuje się w każdym ślubowanym posłuszeństwie, ponieważ wyraża wolę złożenia ofiary Bogu, a także zjednoczenia z Jego zbawczą wolą (por. Hbr 10,5-7.10).

W nurcie duchowości o. Dehona zjednoczenie z Chrystusem w miłości ku Ojcu stanowi zasadę i centrum kapłańskiego życia. W związku z tym należy przyłgnąć do Jezusa, by w Nim trwać jak

¹² Por. RŻ 76-79; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 336-358.

¹³ Por. RŻ 2-3, 18, 21, 28; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 15-19, 66-67, 74-78, 122-124.

latorośl w winnym krzewie (por. J 15,4)¹⁴. Pragnieniem o. Dehona było, aby jego zakonnicy, żyjąc w zjednoczeniu z Chrystusem, łączyli działalność apostołską i życie konsekrowane z oblacją wynagradzającą Syna składaną Ojcu. W słowach *Ecce venio* i *Ecce Ancilla* widział on bowiem realizację powołania kapłańskiego. Oblacja rodzi się w sercu człowieka dzięki darowanej miłości Chrystusa, która upodabnia do Jego oblacji całkowitego oddania się z miłości Bogu i ludziom. Pełną konsekrację sercanina Bogu i zjednoczenie z oblacją Chrystusa wyraża profesja rad ewangelicznych: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, które wyzwalają go do autentycznej miłości w duchu błogosławieństw. Celibat ślubowany Bogu, będący Jego darem dla kapłana (por. Mt 19,11), jest zobowiązaniem do życia w doskonałej czystości dla królestwa Bożego oraz do naśladowania Chrystusa w miłości do Boga i ludzi. Czystość wymaga wysiłku ze strony człowieka głównie przez praktykowanie ascezy i zjednoczenie z Chrystusem w sakramentach. Ponadto czyni serce wolnym i otwartym na działanie Ducha Świętego, służy budowaniu wspólnoty i rozwojowi osobowości, opierając się na duchowej mocy miłości. Ślubowane zaś ubóstwo jest realizacją ewangelicznego błogosławieństwa ubogich w „synowskim zdaniu się na Ojca” (por. Mt 5,3), a praktykowanie go wzywa zakonnika do wyzwolenia z upodobań i żądz posiadania oraz pobudza do życia w miłości ufnej i bezinteresownej. Ponieważ ubóstwo w dużym stopniu odnosi się do dóbr materialnych, dlatego należy w nim dostrzec również walor egzystencjalno-społeczny. Sercanin bowiem w różnorodności podejmowanych prac uczestniczy w warunkach życia danego społeczeństwa. Stąd też spoczywa na nim obowiązek skromnego i prostego stylu życia, jak również odpowiedzialnego korzystania z dóbr materialnych, zwłaszcza w kontekście szerzącej się niesprawiedliwości społecznej i nędzy materialnej wielu ludzi. Zakonnik, postępując zgodnie ze wskazaniami Kościoła, winien budzić sumienia oraz ukazywać wymagania sprawiedliwości. Z kolei ślubowane

¹⁴ Por. RŻ 17, 34, 53; G. Manzoni, *Oblati*, dz. cyt., s. 62-65, 149-151, 229-234.

posłuszeństwo sercanina jest ofiarą z samego siebie składaną Bogu, aby móc zjednoczyć się z Jego zbawczą wolą (por. Hbr 10,5-7.10). Otóż, jak Jezus, w postawie całkowitej dyspozycyjności, poddał się woli Ojca z miłości, tak zakonnik jest zobowiązany do posłuszeństwa swoim przełożonym, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem kościelnym, a także ojcu świętemu i Stolicy Apostolskiej. Posłuszeństwo, będąc znakiem prawdziwej wolności zdobytej przez Chrystusa – *Ecce venio* – w uległości Ojcu, czyni z posłuszeństwa kapłana akt obłacji, upodabniający jego życie do życia Jezusa¹⁵.

5. Aktualność działalności apostolskiej

Odnowione *Konstytucje* sercanów tak ujmują kwestię działalności apostolskiej: „Nasza odpowiedź na powołanie do służby Kościołowi w Zgromadzeniu Księży Najświętszego Serca Jezusowego zakłada życie duchowe, oznacza ona: wspólne przybliżanie się do tajemnicy Chrystusa pod kierownictwem Ducha Świętego, oraz zwracanie baczonej uwagi na to, co w niewyczerpanym bogactwie tej tajemnicy odpowiada doświadczeniu Ojca Dehona i naszych pierwszych ojców”¹⁶. Specyfika tego apostolatu opiera się na dwóch filarach – prymacie królestwa Serca Jezusowego i wiernej służbie Kościołowi. Chrystus w posłuszeństwie Ojcu i solidarności z ludźmi, jako nowy Adam, objawił miłość Boga i ogłosił Jego królestwo. Co więcej, Jezus modlił się o przyjęcie tego królestwa, świadomy, iż kształtuje się ono już teraz ze względu na Jego obecność wśród ludzi. Swoją męką i zmartwychwstaniem uczynił człowieka wolnym i przygotował na przyjęcie darów Ducha Świętego. Szerzenie przez o. Dehona idei królestwa Serca Jezusowego w duszach i społeczeństwach było reakcją na zło i jego przyczyny istniejące w świecie, które odrzucają miłość Jezusa i osłabiają Kościół. A więc za wzorem Chrystusa sercanie są powołani do okazywania

¹⁵ Por. RŻ 6, 11, 35, 40-58, 77; G. Manzoni, *Oblati*, dz. cyt., s. 29-31, 47-49, 152-156, 172-260, 340-345.

¹⁶ Por. RŻ 16; G. Manzoni, *Oblati*, dz. cyt., s. 59-61.

wrażliwości na wszystko, co stanowi przeszkodę w szerzeniu Jego miłości, a także świadczenia ludziom, że ich wysiłki należy oczyszczać i przemieniać w krzyżu i zmartwychwstaniu Jezusa – w duchu ewangelicznych błogosławieństw – dla osiągnięcia pełni królestwa. Budowanie królestwa miłości i sprawiedliwości w świecie dokonuje się w Kościele i uwzględnia znaki czasu. Ważnym jego elementem jest braterska jedność i przebaczenie przeżywane w postawie sług Chrystusa. Dlatego potrzeba nieustannie poszukiwać znaków Jego obecności w życiu ludzi, ponieważ tam jest obecna zbawcza miłość Jezusa. Warto podkreślić, iż On utożsamiał się z każdym człowiekiem: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40; por. Łk 4,18-19)¹⁷. *Konstytucje* nie wyznaczają kapłanom konkretnych pól zaangażowań apostolskich. Profil ich pracy jest bowiem uwarunkowany wielorakimi kontekstami kulturowymi, społeczno-ekonomicznymi i politycznymi społeczeństw, w których Kościół realizuje zbawczą misję. Kapłańskie zgromadzenie o. Dehona, będąc instytutem apostolskim, jest powołane do służby w Kościele w różnorodnych przejawach aktywności duszpasterkiej. Przede wszystkim jednak jego kapłani mają być „prorokami miłości i sługami pojednania ludzi i świata w Chrystusie” (por. 2 Kor 5,18). A zatem miłość ma ożywiać to wszystko, co czynią w służbie Ewangelii, a dzieło pojednania z kolei uzdrawiać ludzkość oraz gromadzić ją ku chwale Boga w Mistycznym Ciele Chrystusa¹⁸. Czyniąc aktualną duchowość sercańską o. Dehona na gruncie Kościoła powszechnego, księża sercanie w duchu miłości i wynagrodzenia prowadzą działalność apostolską w sektorach szczególnie drogich założycielowi: na misjach zagranicznych, w apostołstwie społecznym i wśród duchowieństwa. Właściwą formą tego apostołatu w Polsce jest praca rekolekcyjno-misyjna, duszpasterstwo parafialne, formacja i wychowanie, apostołstwo powołań, działalność

¹⁷ Por. RŻ 4, 11, 28-29, 32, 65; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 20-24, 47-49, 122-128, 140-142, 289.

¹⁸ Por. RŻ 7, 25, 30; G. Manzoni, *Oblati, dz. cyt.*, s. 32-24, 107-111, 129-133.

wydawnicza, praca naukowa, działalność społeczna i charytatywna, Sercanańska Wspólnota Świeckich, apostołstwo wśród osób poświęconych Bogu, w ostatnich latach także duszpasterstwo przedsiębiorców i pracodawców, a poza granicami Polski – misje *ad gentes* oraz pomoc duszpasterska w krajach europejskich. Ponadto domy Zgromadzenia są otwarte na duchowieństwo diecezjalne, aby służyć mu pomocą i stanowić wraz z nim jedną rodzinę. *Dyrektorium* przypomina też kapłanom, by prowadzone apostołstwo w służbie Kościoła lokalnego przenikał specyficzny charakter duchowości Serca Jezusowego, głównie przez propagowanie nabożeństwa do Najświętszego Serca Jezusowego, godziny świętej w pierwsze czwartki miesiąca, a także Mszy Świętej, Komunii Świętej i adoracji wynagradzającej w pierwsze piątki miesiąca¹⁹.

Aktualność prorockiej misji czcigodnego sługi Bożego o. Jana Leona Dehona wyznacza nie tylko sercanom, lecz też wszystkim współczesnym ewangelizatorom, wielorakie zaangażowanie apostołskie oparte na miłości i pojednaniu ludzi i świata w Chrystusie (por. 2 Kor 5,18).

¹⁹ Por. *Dyrektorium Prowincjalne Polskiej Prowincji Księży Najświętszego Serca Jezusowego*, Warszawa 2015, 122-124, 128-134.